

Metodologia cercetării istoriei moderne și contemporane

Prof. univ. dr. George Cipăianu

Tematică

1. Istoria, cunoaștere intermediată
Orice relatare unor lucruri văzute se face în mare măsură pe baza celor văzute de alții. Observația directă este o iluzie sau o capcană, chiar și pentru alte științe ale omului. Cunoașterea istorică se bazează pe urme, care se numesc, unele, documente. Mărturiile voluntare și cele involuntare. Importanța surselor narative pentru încadrarea cronologică. Importanța mărturiilor indirecte. Documentul poate fi derutant.
2. Diversitatea surselor istorice și dificultățile care decurg din aceasta. Adunarea documentelor, instrument de lucru. Căutarea documentelor după un plan de lucru. Transmiterea informației, rolul hazardului, destinul arhivelor și bibliotecilor, roul "Imagunii celuiilalt" în transmiterea informației. Metode de adunare a informației.
3. Interogațiile adresate surselor de către istoric, a cărui observație nu este pasivă. Dezvoltarea tehnicilor erudite. Existența elementului irațional inerent cercetării.
4. Critica istorică. Rolul istoricului în conducerea criticii după o concepție fundamentată. Cum se aplică regulile criticii istorice. Cum se verifică un act, alte surse. Ce este falsul? Eroarea în întocmirea documentelor. În câte feluri se minte și de ce. Omul observator imperfect. Impedimentele cu care se confruntă istoricul.
5. Operații ale criticii surselor. Comparație, judecată logică, analiza limbii, ortografiei, a textului. Memorialistica, sursă istorică. Presa.
6. Analiza istorică. Cunoașterea istoriei, cunoaștere a omului, înțelegerea vieții sale interioare. Comportamentul uman și schimbarea lui în funcție de condiții (frică, presiune fizică și morală). Evoluția omului pe diferite planuri. Maladia personalităților decizionale. Schimbarea comportamentului în timp.
7. Imparțialitatea istoricului, detașarea, "sine ira et studio", și înțelesul său. Savantul nu este judecător. Istoricul trebuie să afle ce stă în spatele unei acțiuni, să înțeleagă și să explice, descoperă, alege și triază, explică evoluția lumii în timp. Rolul abstractizării și imaginației. Interogațiile adresate surselor. Rolul contextului și al antecedentelor.
8. Rolul limbajului ca element al cunoașterii și plasarea sa în contextul de epocă.
9. Adevărul în istorie; în ce măsură poate fi surprins.

Întocmirea lucrării de doctorat. Alegerea subiectului, întocmirea unui plan prealabil de lucru, parcurgerea bibliografiei existente, căutarea surselor, redactarea, întocmirea aparatului critic. Structura lucrării, folosirea conceptelor. Metode (exploatarea surselor prin metodologii diverse, folosirea metodei comparative, a metodei cantitative și a celei calitative, analize de discurs, interviuri etc.). Compatibilitatea metodei cu sursele și întrebările de cercetare adresate materialului informativ. Importanța interdisciplinarității.

Relațiile cu îndrumătorul științific. Susținerea tezei de doctorat. Calitatea supremă a unei teze: originalitatea.

Bibliografie

1. Marc Bloch, *Apologie pour l'histoire ou métier d'historien*, Armand Collin, Paris, 1974
2. Georg G. Iggers, *Historiography in the Twentieth Century. From Scientific Objectivity to the postmodern Challenge*, University Press of New England, Hanover and London, 1997
3. Jonathan Grix, *Demystifying Postgraduate Research. From M.A. to Ph. D.*, The University of Birmingham Press, 2001

4. François Dosse, *L'histoire en miettes. Des Annales à la nouvelle histoire*, Editions La Découverte, Paris, 1987
5. Henri Marrou, *De la connaissance historique*, Editions du Seuil, 1954
6. Paul Veyne, *Comment on écrit l'histoire*, Editions du Seuil, 1978
7. Anthony Grafton, *The Footnote. A Curious History*, Harvard University Press, 1997. Vezi eventual versiunea franceză
8. Șerban C. Andronescu, *Tehnica scrierii academice*, Editura Fundației România de mâine, 1997
9. Léon E. Halkin, *Invitation à la critique historique*, Serge Fleur éditeur, 1982
10. Gérard Noiriel, *Qu'est-ce que l'histoire contemporaine?*, Hachette, 1998
11. Horia Holban, *Tehnica cercetării științifice*, Iași, 1994